

Onderwerp

Toezegging opvolging aanbevelingen rekenkameronderzoek 2011 "Reserves juist bestemd"

Kern mededeling:

Op 16 november 2019 is de nota & reserves en voorzieningen oordeelsvormend behandeld in de integrale ad hoc commissie. In de commissie was voor de PVV onduidelijk wat er met de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek "Reserves juist bestemd" uit 2010 is gedaan. Wij hebben toegezegd uw Staten via een mededeling te informeren over de aanbevelingen die uw Staten hebben overgenomen uit het rekenkameronderzoek en de wijze waarop het college hier opvolging aan heeft gegeven.

Mededeling:

In 2010 heeft de Randstedelijke Rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar de reserves van de provincie Flevoland. Het onderzoeksrapport is behandeld in Provinciale Staten op 27 januari 2011 tegelijkertijd met de nota reserves & voorzieningen 2011-2015.

In het Statenvoorstel bij de nota reserves & voorzieningen 2011-2015 heeft ons college een bestuurlijke reactie gegeven op het onderzoeksrapport van de Rekenkamer met een toelichting hoe opvolging is gegeven aan de aanbevelingen. Dit voorstel is door uw Staten aangenomen met een unaniem besluit op 27 januari 2011.

Als algemene reactie op het rapport heeft het college aangegeven dat de Randstedelijke Rekenkamer helder in beeld heeft gebracht hoe de reserves op systematische wijze kunnen worden beschreven. Het college vond de benadering echter te zeer gericht op de technische aspecten van reserves en te weinig oog hebbend voor het politiek-maatschappelijke afwegingsproces.

Deze zienswijze werd ook door uw Staten gedeeld wat heeft geresulteerd in het besluit van uw Staten om niet alle aanbevelingen over te nemen.

De aanbevelingen die uw Staten hebben overgenomen zijn destijds verwerkt in de nota Reserves & Voorzieningen 2011-2015. Deze werkwijze is sindsdien gecontinueerd in de daarop volgende nota's Reserves & Voorzieningen. De overgenomen aanbevelingen zijn hieronder op hoofdlijnen toegelicht.

Aanbeveling: Reserves worden ingesteld met een expliciet Statenbesluit.

Met de nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 wordt een expliciet besluit van uw Staten gevraagd om nieuwe reserves in te stellen.

Aanbeveling: Reserves worden beleidsinhoudelijk en financieel onderbouwd.

Onderdeel van het Statenvoorstel Nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 is de bijlage "Overzicht reserves 2020 - Techniek en Inhoud". In dit overzicht staat per reserve aangegeven wat het "door PS vastgesteld kader" is. Dit kader is feitelijk de beleidsinhoudelijke onderbouwing van de reserve. In hetzelfde overzicht staat de "Financiële duiding" opgenomen welke de financiële onderbouwing van de reserve vormt. Vanzelfsprekend is de onderbouwing van de uitvoeringsreserve concreter dan de onderbouwing van de bestemmingsreserve. Daarbij merken we op dat voor de nieuw te vormen reserves het kader nog ontbreekt omdat er nog

Registratienummer

2497413

Datum

5 november 2019

Afdeling/Bureau

MO

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

geen geld in deze reserves zit. De voeding van de reserves zal pas plaatsvinden nadat uw Staten daarmee instemmen (op basis van een beleidsinhoudelijk kader).

Aanbeveling: De functie, onttrekking en duur van de reserves zijn vastgelegd.

De functie van de reserves is tweeledig vastgelegd. Enerzijds in de informatiebladen zoals zijn bijgevoegd bij de nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023. Per reserve is er een informatieblad waarbij onder andere het doel van de reserve is aangegeven. Anderzijds wordt met de nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 voorgesteld om een duidelijk onderscheid te maken tussen bestemmingsreserves, uitvoeringsreserves en egaliseringsreserves om daarmee de functie van de reserve te benadrukken.

Ook onderdeel van het informatieblad is de onttrekking aan de reserve; deze staat per reserve toegelicht onder de kop "Besteding".

Tot slot is de duur van de reserve vastgelegd in het informatieblad. Voor een aantal reserves staat aangegeven dat de instandhoudingsduur onbepaald is. Dit is zo aangegeven omdat de nota reserves & voorzieningen een technisch meerjarig kader is. Zoals u in het "Overzicht: reserves 2020 - Techniek en Inhoud" kunt zien, liggen onder de reserves door uw Staten vastgestelde kaders. Als de looptijd van dit kader is verstreken, kan hier een vervolg op komen in de vorm van een nieuw kader, wat inhoudt dat een reserve niet per definitie vervalt aan het einde van de looptijd van het beleidskader. In het "Overzicht reserves 2020 - Techniek en Inhoud" staat een "Natuurlijk moment voor herziening/actualisatie kader" aangegeven. Dit is het geëigende moment om te besluiten om het beleid en de omvang te herzien/actualiseren of om de reserve op te heffen.

Aanbeveling: Criteria voor oormerken zijn vastgelegd.

In de nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 staat aangegeven dat uw Staten besluiten over het aanbrengen van oormerken binnen bestemmingsreserves. Door oormerken aan te brengen wordt inzichtelijk gemaakt wat de vrije besteedbare ruimte binnen een bestemmingsreserve is. Een oormerk is een allocatie van geld voor bepaalde doelen of projecten die nog niet volledig zijn uitgewerkt. Hiermee wordt voorkomen dat de beschikbare financiële ruimte dubbel wordt ingezet met overcommitting tot gevolg.

In principe worden er geen oormerken vastgelegd op de algemene reserve aangezien de omvang van de algemene reserve gerelateerd is aan de gewenste weerstandscapaciteit.

Oormerken in een uitvoeringsreserve of egaliseringsreserve zijn administratief van aard ten behoeve van het budgetbeheer. Deze oormerken hebben daarmee geen formele status en worden daarom ook niet verantwoord in de Planning & Control-cyclus.

Aanbeveling: De omvang van de algemene reserves is genormeerd en gerelateerd aan de weerstandscapaciteit.

In het informatieblad van de algemene reserve is de minimumomvang van de reserve opgenomen van 5% van de begrotingsomvang.

Daarnaast is omvang van de algemene reserve gerelateerd aan de gewenste weerstandscapaciteit zoals is vastgelegd in de door uw Staten vastgestelde nota "Risicomanagementbeleid". Alle niet bestemde resultaten worden in eerste instantie toegevoegd aan de Algemene Reserve, tenzij de weerstandscapaciteit op niveau is (c.q. binnen de bandbreedte zoals vastgelegd in de nota "Risicomanagementbeleid").

Aanbeveling: Reserves worden geëvalueerd.

De nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 is het resultaat van de evaluatie van ons college. Deze is beeldvormend bij uw Staten aangeboden. In de beeldvormende ronde is uw beeld bij de kaderstelling op de reserves en voorzieningen opgehaald. Uw input uit de beeldvormende ronde is meegenomen in de nota zoals oordeelsvormend bij u is aangeboden. Op deze wijze bent uw Staten aangesloten bij de evaluatie van de nota als kaderstellend document.

Graag maken we u er op attent dat de nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 een kaderstellende nota is welke de spelregels rondom reserves en voorzieningen bepaalt. Deze bevat in die zin geen beleidsinhoudelijke evaluatie van de afzonderlijke reserves.

Om u als Staten optimaal te bedienen hebben we het "Overzicht reserves 2020 - Techniek en Inhoud" bijgevoegd met daarin het "Natuurlijk moment voor herziening/actualisatie kader". Dit is het geëigende moment om de betreffende reserve beleidsinhoudelijk en financieel te evalueren. Los van deze geëigende momenten zijn er jaarlijks de begroting en de jaarrekening waarbij u de afweging kunt maken om de omvang van de reserves te wijzigen door in de reserves te storten of aan de reserves te onttrekken. Daarnaast kunt u als Staten natuurlijk op ieder door u gewenst moment besluiten een reserve verder onder de loep te nemen en andere beleidsinhoudelijke en financiële keuzes te maken.

Met de nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 besluit u in het beginsel namelijk niet over de inhoudelijke en financiële wijzigingen in de reserves en voorzieningen maar besluit u hoe deze wijzigingen kunnen plaatsvinden.

Aanbeveling: Reserves worden verantwoord in de P&C-cyclus.

Basis voor de planning en control cyclus zijn de programmabegroting en de jaarrekening. In de beide P&C-documenten worden de reserves en voorzieningen verantwoord. In beide documenten zijn alle reserves en voorzieningen afzonderlijk toegelicht met daarbij de (geprognosticeerde) stortingen en onttrekkingen. Daarbij zijn tevens de resterende oormerken per bestemmingsreserve inzichtelijk gemaakt.

De jaarrekening is daarbij het resultaat van het afgelopen jaar. In het jaar zelf besluit u als Staten veelal om in een reserve te storten of aan een reserve te onttrekken. Daarnaast heeft het college de bevoegdheid tot enkele stortingen en onttrekkingen. De technische verwerking van deze stortingen en onttrekkingen door ons college gaan via een in mandaat genomen begrotingswijzigingen conform de financiële verordening. Alle door ons college genomen mandaatbesluiten om de begroting te wijzigen (c.q. aan een reserve te onttrekken / in een reserve te storten) worden aan u kenbaar gemaakt via de GS-besluitenlijst.

Op basis van bovenstaande toelichting is het college van mening dat het adequaat opvolging heeft gegeven aan de overgenomen aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek "Reserves juist bestemd" uit 2010.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Statenbesluit - Rapport van de Randstedelijke Rekenkamer: "Reserves juist bestemd?"	1036118	Ja
Statenbesluit - Nota reserves en voorzieningen 2011-2015	1020118	Ja
Overzicht Reserves 2020 - Techniek en Inhoud	2478276	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)

Aan
Provinciale Staten

Statenvergadering
27 januari 2011

Onderwerp
Nota reserves en voorzieningen 2011-2015

Agendapunt
6
Lelystad
7 december 2010

1. Bestispunten
De nota reserves en voorzieningen 2011-2015 vast te stellen

Registratienummer
1020118

2. Inleiding
Het provinciale beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen is vastgelegd in een Nota reserves en voorzieningen. In dit voorstel komt het beleid voor de komende vier jaren aan de orde.

Inlichtingen

Argumenten

Er zijn drie argumenten om te komen tot een nieuwe nota reserves en voorzieningen.

Afdeling/Bureau
FIN

In de eerste plaats is in de financiële verordening provincie Flevoland 2003 bepaald dat Provinciale Staten eens per vier jaar een nota vaststellen. De huidige nota stamt uit 2007 en heeft in beginsel een geldigheidsduur tot en met 2011. Nadien zijn nadere besluiten genomen; daarom is de huidige nota aan herziening toe.

Portefeuillehouder
Diessen, M.F.A. van

Tegelijkertijd is het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer 'Reserves, juist bestemd?' beschikbaar gekomen. Het rapport bevat een aantal aanbevelingen met betrekking tot het provinciale beleid inzake reserves en voorzieningen. De overgenomen aanbevelingen en de bestuurlijke reactie leiden op onderdelen tot herziene beleidsuitgangspunten.

Ten slotte is de Commissie Bestuur toegezegd dat een notitie zal verschijnen waarin de onder- en bovengrens van reserves (en meer in het bijzonder de algemene reserve) wordt onderbouwd.

In de nu voorliggende Nota reserves en voorzieningen 2011-2015 zijn deze drie elementen verwerkt.

Leeswijzer

Achtereenvolgens wordt toegelicht:

1. Aanpassing volgens bestaande besluiten: wijzigingen sinds de vaststelling van de Nota reserves en voorzieningen in 2007;
2. RRK Rapport Reserves juist bestemd? en bestuurlijke reactie
  - 2.0. Vooraf
  - 2.1 Algemene aanbevelingen RRK
  - 2.2 Algemene reserve
  - 2.3 Weerstandsvermogen
  - 2.4 Vrije ruimte, oormerken en delegatie van reserves
  - 2.5 Onderbouwing van reserves en voorzieningen
3. Inlossing toezegging Commissie Bestuur inzake onder- en bovengrens van reserves

1. Aanpassing volgens genomen besluiten

In de Nota reserves en voorzieningen 2007 is een aantal algemene beleidsuitgangspunten geformuleerd met betrekking tot de reserves en voorzieningen.

Nadien zijn enkele reserves en voorzieningen opgeheven en zijn er nieuwe ingesteld op grond van besluitvorming door Provinciale Staten. Hieronder worden de inmiddels vastgestelde wijzigingen ten opzichte van de situatie in 2007 weergegeven. Deze wijzigingen zijn in de nu voorliggende Nota reserves en voorzieningen 2011-2015 verwerkt.

Wijzigingen na 2007	Onderwerp	Jaar	Reserve / Voorziening
Nieuw	p-MJP landelijk gebied	2008	Reserve
	GO-gelden	2008	Voorziening
	Verkoop aandelen Enexis/Nuon	2010	Voorziening
Opgeheven	Voorfinanciering investeringen	2008	Reserve
	Cofinanciering SGB	2009	Reserve
	Niet jaarlijks onderhoud vaartuigen	2008	Voorziening

2. RRK Rapport Reserves juist bestemd? en bestuurlijke reactie

2.0 Vooraf

In augustus 2010 heeft de Randstedelijke Rekenkamer (RRK) het rapport *Reserves juist bestemd?* uitgebracht. Met dit onderzoek wil de RRK Provinciale Staten ondersteunen bij het beoordelen van de reserves, zodat zij onderbouwde keuzes kunnen maken. Het onderzoek richt zich op de kwaliteit van het beleid en de onderbouwing van de reserves. Daarnaast is gekeken in hoeverre het gebruik van de reserves aansluit op deze onderbouwing. Het rapport bevat een aantal conclusies en aanbevelingen.

Het onderzoek van de RRK heeft uitsluitend betrekking op de provinciale reserves; de voorzieningen zijn buiten beschouwing gebleven. Op dat punt zijn er dus geen aanbevelingen gedaan.

Zoals gebruikelijk heeft de Randstedelijke Rekenkamer de reactie van Gedeputeerde Staten in het rapport opgenomen.

Als algemene reactie op het rapport hebben wij aangegeven dat de RRK helder in beeld heeft gebracht hoe de reserves op systematische wijze kunnen worden beschreven. Wij vinden de benadering echter te eenzijdig gericht op de technische aspecten van reserves en te weinig oog hebbend voor het politiek-maatschappelijke afwegingsproces.

Hieronder worden de hoofdlijnen van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport vermeld, inclusief onze reactie hierop en de wijze waarop dit in de nieuwe Nota is verwerkt.

2.1. Algemeen

Aanbevelingen RRK

- zorg voor een volledige onderbouwing van reserves;
- zorg voor periodieke evaluatie;
- stel reserves in met een expliciet besluit

Bestuurlijke reactie

Dit is reeds bestaand beleid dat nu een verdere uitwerking heeft gekregen.

Toelichting

Bij de besluitvorming rondom de instelling van reserves is altijd al sprake geweest van een onderbouwing, waarin aspecten als van nut en noodzaak, doel, voeding en dergelijke aan de orde kwamen. De RRK is van mening dat deze onderbouwing niet in alle gevallen en op alle onderdelen volledig is geweest. In zijn algemeenheid kunnen de onderbouwingen ook zeker verder worden verbeterd. Hieraan is in de Nota een verdere invulling gegeven.

Daarbij wordt wel een kanttekening gemaakt. Eén van de bestaande beleidsuitgangspunten die ook in de nieuwe Nota wordt gehanteerd is dat reserves en voorzieningen met een algemeen (breed) karakter de voorkeur hebben boven reserves en voorzieningen met een specifiek doel. Dit uitgangspunt legt beperkingen op aan de mate van concretisering van de onderbouwing en leidt tot een gevarieerd beeld per reserve.

Voor wat betreft de evaluatie kan worden opgemerkt dat er op basis van het onderzoek van de RRK een nadere beschouwing van de onderbouwing van de reserves en voorzieningen heeft plaatsgevonden. Hierbij zijn de bestaande reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld op nut en noodzaak. Dit heeft geen aanleiding gegeven om op dit moment voorstellen te doen om nieuwe reserves of voorzieningen in te stellen of bestaande reserves of voorzieningen op te heffen. Verder vindt jaarlijks bij de kaderstelling voor de begroting de afweging plaats of instandhouding en versterking van reserves noodzakelijk is.

Wel is er een tendens dat het Rijk steeds vaker overgaat tot het overhevelen van doeluitkeringen naar het Provinciefonds. Dit is een positieve ontwikkeling, omdat daarmee de flexibiliteit in de besteding van deze middelen toeneemt. Er kan zich daarbij echter wel de situatie voordoen dat dergelijke middelen in enig jaar worden ontvangen, maar pas in latere jaren tot besteding zullen komen. In die gevallen zal mogelijk de instelling van een (egaliserings)reserve daarvoor een goede oplossing zijn. Dit zal op basis van specifieke situaties worden bekeken. Zonodig zullen hiervoor voorstellen worden gedaan.

2.2. Algemene reserve

Aanbevelingen RRK

- zorg voor een goede onderbouwing van de boven- en ondergrens
- zorg voor samenhang met de weerstandparagraaf
- geef aan wat er moet gebeuren bij overschrijding van de grenzen.

Bestuurlijke reactie

Deze aanbeveling is overgenomen voor zover dat al niet in het bestaande beleid was verwerkt. De bestaande onder- en bovengrenzen van de algemene reserve zijn opnieuw tegen het licht gehouden. Daarbij is de relatie met de totale weerstandcapaciteit betrokken. Deze hernieuwde beschouwing heeft er toe geleid dat in de Nota de bestaande bandbreedte voor de algemene reserve is gehandhaafd.

Er worden geen specifieke maatregelen gedefinieerd die zullen worden gehanteerd bij overschrijding van de grenzen.

Toelichting

De huidige norm voor de algemene reserve is gekoppeld aan de omvang van de begroting. Er is gezien of hiervoor een beter alternatief bestaat. Daarbij is betrokken wat de andere drie door de RRK onderzochte provincies als norm hanteren¹.

Wij achten een directe koppeling aan de gekwantificeerde risico's niet gewenst.

De algemene reserve is immers niet de enige component van het weerstandvermogen. Ook het nog niet verplichte deel binnen de bestemmingsreserves wordt door ons hiertoe gerekend. De derde component is gebruikmaken van de onbenutte belastingcapaciteit.

Met deze laatste mogelijkheid zal overigens zeer terughoudend worden omgegaan om redenen van belastingdruk voor de Flevolandse burger alsmede prijselasticiteit. Een tariefsverhoging kan namelijk een negatief gevolg hebben voor de belastingopbrengst als dit er toe zou leiden dat binnen de provincie gevestigde leasebedrijven vertrekken. Ofschoon via de verdeelmethode van het Provinciefonds een lagere belastingcapaciteit (het aantal belastbare auto's) voor een belangrijk deel (momenteel circa 75%) wordt gecompenseerd, is er toch sprake van een blijvend nadeel. Daarbij komt dat de compensatie pas met een time-lag van 2 jaar wordt toegepast, zodat de provincie de eerste jaren met het volledige nadeel wordt geconfronteerd.

Een relatie met de omvang de structurele algemene dekkingsmiddelen is verdedigbaar, maar miskent dat er ook risico's bestaan bij andere componenten aan de inkomstenkant van de begroting zoals doeluitkeringen.

Alles afwegende handhaven wij de bandbreedte van de omvang van de algemene reserve, maar deze wel te preciseren: minimaal 5% en maximaal 10% van de begrotingsomvang voor bestemming; met de begrotingsomvang wordt bedoeld het totaal van de geraamde c.q. verantwoorde lasten in het jaar waarop de bandbreedte van toepassing is. Voor het begrotingsjaar 2011 betekent dit een ondergrens van circa € 11 mln.

Ofschoon wij geen één op één relatie voorstaan tussen omvang van de risico's en omvang van de algemene reserve wordt jaarlijks gezien hoe de financiële risico's zich verhouden tot de totale weerstandcapaciteit. Indien de risico's zich zodanig ontwikkelen dat blijvend een hogere ondergrens noodzakelijk wordt geacht, worden nadere voorstellen gedaan.

Indien de omvang van de algemene reserve zich beneden de ondergrens bevindt of dreigt te raken, zullen maatregelen worden genomen. Dit kan bijvoorbeeld tot gevolg hebben dat bij de bestemming van het rekeningresultaat prioriteit wordt gegeven aan het terugbrengen van de algemene reserve op het gewenste minimumniveau.

Verwacht mag worden dat de bovengrens van de algemene reserve de eerstkomende jaren niet zal worden bereikt of overschreden. Mocht dit wel het geval zijn, dan zullen nadere voorstellen voor besteding worden gedaan, dan wel zullen voorstellen worden gedaan om de middelen toe te delen aan (een) andere reserve(s), waarvan versterking noodzakelijk wordt geacht.

---

¹ De andere drie onderzochte provincies hanteren de volgende ondergrens voor de algemene reserve:

1. Noord-Holland: minimaal 25% van de structureel algemene dekkingsmiddelen, met een minimum dat gelijk is aan het risicobedrag dat voor het meest recente boekjaar is bepaald;
2. Zuid-Holland: minimaal 30% van de som van de gekwantificeerde incidentele risico's, met een minimumbedrag van € 30 mln.;
3. Utrecht: de minimumomvang wordt jaarlijks bepaald op basis van een weging van de berekende risico's met de kans dat deze zich voordoen.

2.3. Weerstandsvermogen

Aanbeveling RRK

- zorg voor een inperking van de beschrijving van het weerstandvermogen tot het echt noodzakelijke en hef overbodige reserves voor risicodekking op.

Bestuurlijke reactie

Deze aanbeveling is ten dele overgenomen.

Toelichting overgenomen deel van de aanbeveling

De aanbeveling voor inperking van het weerstandvermogen heeft betrekking op de systematiek waarbij risico's worden beschreven, zonder daarbij een inschatting te maken van de kans dat deze zich voordoen. Dit leidt tot een hoge benodigde weerstandcapaciteit, omdat alle risico's voor 100% worden meegeteld. In de programmabegroting 2011 is inmiddels overgegaan op de aanbevolen systematiek. Dit deel van de aanbeveling is overgenomen

Toelichting niet overgenomen deel van de aanbeveling

Het tweede deel van de aanbeveling betreft het opheffen van overbodige reserves voor risicodekking.

De provincie kent één specifieke reserve voor risicodekking; de reserve risico's kapitaalverstreking. Deze reserve is indertijd door Provinciale Staten ingesteld voor concrete risico's die verbonden zijn aan het verstrekken van specifieke garanties, geldleningen en het participeren in aandelenkapitaal. De meerwaarde van deze reserve is om deze risico's inzichtelijk te houden en middelen beschikbaar te hebben wanneer deze risico's zich voordoen.

Daarnaast is in de reserve cofinanciering EU-projecten 1994-1999 nog een bedrag van € 0,9 mln. beschikbaar, welk bedrag bedoeld is voor de afwikkeling van een verwachte claim van het Rijk naar aanleiding van de afrekening van het programma 1994-1999.

Beide reserves worden om bovenstaande redenen niet als overbodig beschouwd; er worden nu dan ook geen voorstellen gedaan om deze twee reserves op te heffen.

2.4. Vrije ruimte, oormerken en delegatie van reserves

Aanbevelingen RRK

- Stel criteria vast voor het oormerken van middelen in reserves
- Leg in de jaarrekening verantwoording af over de geormerkte middelen
- schrap de delegatie uit het beleid omtrent reserves, omdat Provinciale Staten het budgetrecht ten volle moeten uitoefenen.

Bestuurlijke reactie

De aanbevelingen over oormerken en delegatie hangen samen. De kern is dat Provinciale Staten voldoende grip en zeggenschap moeten behouden over de bestemming en besteding van reserves. Dit raakt de kaderstellende rol en het budgetrecht van Provinciale Staten.

Huidige situatie

Provinciale Staten besluiten over het instellen, voeden (doteren) en opheffen van reserves. Bij het instellen van nieuwe reserves worden aspecten als doel, nut en noodzaak, voeding, omvang en bestedingsrichting aangegeven en meegewogen. Daarmee worden de algemene kaders voor de onderscheiden reserves vastgesteld.

Binnen de reserves kunnen door Provinciale Staten oormerken worden aangebracht. Oormerken zijn te beschouwen als intenties van Provinciale Staten om middelen te reserveren voor doelstellingen respectievelijk beoogde effecten waarover nog geen bindende afspraken met derden

zijn gemaakt. Recente voorbeelden zijn het oormerken van bedragen voor hoger onderwijs, economische ontwikkelingen en kansrijke initiatieven binnen de reserve strategische en -ontwikkelingsprojecten. Binnen de algemene reserve zijn de verkoopopbrengsten van de energieaandelen geormerkt voor projecten op het gebied van duurzame energie.

Wanneer er verplichtingen worden aangegaan ten laste van reserves gebeurt dit in het algemeen via een besluit van Provinciale Staten. Voor een vijftal reserves hebben Provinciale Staten besloten deze beslissingsbevoegdheid bij Gedeputeerde Staten neer te leggen². Aan deze besluiten liggen verschillende motieven ten grondslag, maar in zijn algemeenheid kenmerken deze besluiten zich dat het de doelmatigheid en slagvaardigheid van de provincie vergroot.

De huidige delegatieafspraken en de wijze waarop deze worden ingevuld bieden Provinciale Staten de mogelijkheid om hun kaderstellende en controlerende rol alsmede het budgetrecht volwaardig uit te oefenen. De besteding van de gedelegeerde reserves vindt plaats in overeenstemming met de doelstellingen die Provinciale Staten daarvoor hebben vastgelegd. Tussentijds en achteraf vindt verantwoording plaats via de reguliere documenten uit de planning en controlcyclus (zoals de Voor- en Najaarsnota en de Jaarrekening).

Het rapport van de RRK is aanleiding geweest opnieuw naar onze huidige werkwijze te kijken. Dit heeft geleid tot een voorstel voor een andere werkwijze, welke beoogt:

- een grotere betrokkenheid vooraf van Provinciale Staten bij de bepaling van de bestedingsdoelen van de gedelegeerde reserves;
- een betere tussentijdse informatievoorziening aan Provinciale Staten over de voortgang;
- een versterking van de uitvoerende rol voor Gedeputeerde Staten.

Dit leidt tot onderstaand wijzigingsvoorstel.

Nieuwe situatie

Transparantie bij besluitvorming over bestemming en besteding van reserves en in de daarop betrekking hebbende verantwoordingsrapportages dient te worden vergroot.

Daartoe wordt jaarlijks een meerjarig bestedingskader voor de gedelegeerde reserves in de Programmabegroting opgenomen. Zo'n bestedingskader zal bestaan uit programmalijnen met bijbehorende maatregelen. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt voor welke doelen en maatregelen deze reserves in het begrotingsjaar naar verwachting zal worden ingezet. Na instemming met dit bestedingskader door Provinciale Staten worden de daarin opgenomen bedragen beschouwd als geormerkt voor de aangegeven doelen en maatregelen. Door instemming met het bestedingskader worden Gedeputeerde Staten gemachtigd om de uitvoering ter hand te nemen. Deze uitvoering bestaat uit het aangaan van verplichtingen en het doen van uitbetaling conform de geormerkte bedragen.

Via de Voor- en Najaarsnota wordt gerapporteerd over uitvoering. In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd.

Over opzet en inhoud van een dergelijk bestedingskader zijn nadere afspraken nodig. Dit kan in samenwerking met de statenwerkgroep planning en control uitgewerkt worden.

Voor zover Provinciale Staten bepaalde onderdelen uit het bestedingskader onvoldoende onderbouwd vinden, kunnen zij besluiten dat deze bedragen nog niet geormerkt zijn en dat de uitvoering hiervan derhalve nog niet wordt vrijgegeven. In die gevallen kunnen in de loop van het begrotingsjaar voor afzonderlijke projecten voorstellen aan Provinciale Staten worden voorgelegd.

² Het betreft hier de reserves jeugdzorg, wonen, welzijn en zorg, sportaccommodaties, Investeringsprogramma Flevoland-Almere 1^e tranche, en personele frictiekosten. Voor de 2e tranche van het IFA geldt de delegatie niet.

Uiteraard besluiten Provinciale Staten in de nieuwe situatie nog steeds over het instellen, voeden en opheffen van reserves.

2.5. Onderbouwing van reserves en voorzieningen

Aanbevelingen RRK

- zorg voor volledige onderbouwing van de reserves

Bestuurlijke reactie

Deze aanbeveling is in algemene zin overgenomen.

Toelichting

In de Nota wordt per reserve (en voorziening) een uniform format gehanteerd waarin de belangrijkste eigenschappen zijn opgenomen. Daarbij wordt ingegaan op aspecten als doel, instandhoudingduur, voeding en wordt achtergrondinformatie gegeven. Hierdoor is de inzichtelijkheid verbeterd. De komende jaren zal aandacht worden gegeven aan een verdere verbetering hiervan.

3. Inlossing toezegging Commissie Bestuur

Al voor de publicatie van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer is vanuit Provinciale Staten aandacht gevraagd voor de onderbouwing van de reserves. Het ging daarbij vooral om de onderbouwing van de bandbreedte (minimum- en maximumomvang) van de algemene reserve. Aan de Commissie Bestuur is toegezegd dat hierover een korte notitie zou verschijnen. Deze notitie is in de tijd vooruitgeschoven, om daarbij gebruik te kunnen maken van het rapport van de RRK. De toezegging aan de Commissie Bestuur is nu verwerkt in deze Nota reserves en voorzieningen 2011-2015.

3. Beoogd effect
Provinciale staten kaders laten vaststellen voor de komende vier jaren ten aanzien van het gebruik van reserves en voorzieningen.
4. Argumenten
Provinciale Staten zijn belast met de kaderstelling; daaronder valt ook de kaderstelling ten aanzien van reserves en voorzieningen.
5. Kanttekeningen
Met de vaststelling van de Nota reserves en voorzieningen 2011-2015 wordt in beginsel het beleid voor de komende 4 jaren vastgesteld. In 2011 vinden er statenverkiezingen plaats, waarna er een nieuw collegeprogramma zal worden opgesteld. Dit kan ertoe leiden dat het nu voorgestelde beleid inzake reserves en voorzieningen in de loop van 2011 op onderdelen nog wijziging ondergaat. Indien dit het geval blijkt te zijn, zullen daarvoor aanvullende voorstellen worden voorgelegd. Deze werkwijze wijkt niet af van voorgaande jaren.
6. Evaluatie
  1. Conform de financiële verordening wordt eens per vier jaar het beleid inzake reserves en voorzieningen geëvalueerd.
  2. Jaarlijks wordt bij de kaderstelling beoordeeld of de reserves en voorzieningen moeten worden gehandhaafd of kunnen worden opgeheven. Aan het gebruik van reserves en voorzieningen wordt in de reguliere P&C-documenten aandacht besteed.

Advies van de Commissie van advies

De commissie adviseert dit voorstel als bespreekstuk te agenderen voor de vergadering van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 27 januari 2011

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 7 december 2010, nummer 1020118

BESLUITEN:

1. De Nota Reserves en voorzieningen 2011-2015 vast te stellen..
2. De bestedingskaders voor gedelegeerde reserves jaarlijks te laten vaststellen bij de vaststelling van de programmabegroting.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 27 januari 2011.
griffier, — voorzitter,

Provinciale Staten van Flevoland
Statenvergadering d.d.: 27 JAN. 2011
Conform besloten

Aan
Provinciale Staten

Statenvergadering
27 januari 2011

Onderwerp
Rapport van de Randstedelijke Rekenkamer: 'Reserves juist bestemd?'

Agendapunt
8

1. Bestispunten

Lelystad
26 augustus 2010

1. onderschrijven van de conclusies I - V en VII-VIII uit het rapport 'Reserves juist bestemd?'
2. onderschrijven van de aanbevelingen 1,3, 5,9-10, 12-15 uit het rapport 'Reserves juist bestemd?'
3. GS verzoeken de monitoring van de aanbevelingen van dit rapport zoals onderschreven door PS, via de P&C cyclus inzichtelijk te maken

Registratienummer
1036118

Inlichtingen
W.

2. Inleiding

Conform het besluit van Provinciale Staten van 25 maart 2010 worden rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer in de betreffende commissie behandeld en vastgesteld in de vergadering van PS.

Afdeling/Bureau
SGR

Portefeuillehouder
n.v.t.

De Randstedelijke Rekenkamer heeft op 26 augustus 2010 haar rapport *Reserves juist bestemd?* uitgebracht. Het rapport bestaat uit een Bestuurlijke Nota en een Nota van bevindingen. In de commissievergadering van 5 januari 2011 is door de commissie Bestuur gesproken over dit rapport. Dit heeft er toe geleid dat de commissie Provinciale Staten adviseert niet alle conclusies en aanbevelingen over te nemen (zie ook *Advies van de Commissie van advies*). Met onderliggend statenvoorstel wordt u gevraagd zich uit te spreken over de conclusies I-V en VII- VIII en de aanbevelingen 1,3,5, 9-10 en 12-15 uit dit rapport. Het gaat hierbij om de volgende hoofd- en deelconclusies:

I. Het beleid over de reserves schiet op meerdere punten tekort. De provincie heeft de reserves bij instelling onvoldoende onderbouwd. Hierdoor wordt een goede afweging over de inzet van middelen bemoeilijkt.

II. Het beleid voor het onderbouwen van de reserves is onvolledig en de reserves worden niet geëvalueerd.

III. De minimale omvang van de algemene reserve is niet onderbouwd en de relatie met de bestemmingsreserve Ontwikkelings- en strategische projecten is niet transparant.

IV. De provincie maakt de omvang van de vrij en niet vrij aanwendbare middelen in de bestemmingsreserve inzichtelijk, maar de wijze waarop deze indeling plaatsvindt behoeft verbetering. De omvang van de vrij aanwendbare middelen in de bestemmingsreserve wordt niet altijd juist weergegeven of toegelicht.

V. Het bepalen van het weerstandsvermogen behoeft verbetering, zo hoeft het totaalbedrag voor het dekken van alle risico's minder groot te zijn dan de totale omvang van de risico's.

VII. PS nemen niet bij alle bestemmingsreserves een besluit tot instelling en de onderbouwing van de bestemmingsreserves bij instelling is onvoldoende.

VIII. Het verloop van de onderzochte bestemmingsreserves sluit gedeeltelijk aan op de beleidsmatige onderbouwing en in geringe mate op de financiële onderbouwing.

De Randstedelijke Rekenkamer heeft naast bovenstaande conclusies ook aanbevelingen geformuleerd voor zowel GS als PS. In dit voorstel worden alleen de aanbevelingen vermeld waarvan de commissie Bestuur Provinciale Staten adviseert deze over te nemen.

Aanbeveling 1

Stel vast dat ook functie, onttrekkingen en duur van de reserve bij instelling moeten worden vastgelegd. Stel vast dat GS een toelichting opnemen als ze geen volledige onderbouwing kunnen geven. Kortom, hanteer stelselmatig het principe 'pas toe of leg uit'

Aanbeveling 3

Als PS een maximale omvang willen hanteren, stel deze dan vast op basis van een onderbouwde minimale omvang.

Aanbeveling 5

Stel de criteria vast waaraan een oormerk moet voldoen en bewaak uw eigen betrokkenheid bij het oormerken.

Aanbeveling 9

Stel elke bestemmingsreserve in op basis van een expliciet PS-besluit.

Aanbeveling 10

Stel een bestemmingsreserve in aan de hand van een volledige beleidsmatige onderbouwing.

Aanbeveling 12

Stel een bestemmingsreserve in aan de hand van een volledige financiële onderbouwing.

Aanbeveling 13

Zorg dat het verloop van de bestemmingsreserves aansluit op zowel de beleidsmatige als financiële onderbouwing. Indien aansluiting niet mogelijk is, stel dan een aangepaste onderbouwing van de reserve vast.

Aanbeveling 14

Zie toe op een volledige onderbouwing alvorens u de gewijzigde onderbouwing vaststelt.

Aanbeveling 15

Zorg dat de bestemmingsreserves Ontwikkelings- en strategische projecten en Grootschalige kunstprojecten worden ingezet zoals is vastgesteld, of stel een nieuwe onderbouwing vast.

3. Advies van de Commissie van advies

De gelijktijdigheid van behandelen van dit rapport en de Nota reserves en voorzieningen, en de gevoerde discussie hierover in de commissie Bestuur, maakt dat bespreking en vaststelling in de vergadering van Provinciale Staten wellicht in dit geval een formele kwestie geworden. In verband met een zorgvuldige behandeling van de Rekenkamerrapporten adviseert de commissie echter dit voorstel wel als bespreekstuk te agenderen voor de vergadering van Provinciale Staten op 27 januari 2011.

BIJLAGE I

Conclusies en aanbevelingen uit het rapport *Reserves juist bestemd?*, horende bij het besluit zoals geformuleerd in statenvoorstel 1036118

Conclusies

I. Het beleid over de reserves schiet op meerdere punten tekort. De provincie heeft de reserves bij instelling onvoldoende onderbouwd. Hierdoor wordt een goede afweging over de inzet van middelen bemoeilijkt.

II. Het beleid voor het onderbouwen van de reserves is onvolledig en de reserves worden niet geëvalueerd.

III. De minimale omvang van de algemene reserve is niet onderbouwd en de relatie met de bestemmingsreserve Ontwikkelings- en strategische projecten is niet transparant.

IV. De provincie maakt de omvang van de vrij en niet vrij aanwendbare middelen in de bestemmingsreserve inzichtelijk, maar de wijze waarop deze indeling plaatsvindt behoeft verbetering. De omvang van de vrij aanwendbare middelen in de bestemmingsreserve wordt niet altijd juist weergegeven of toegelicht.

V. Het bepalen van het weerstandsvermogen behoeft verbetering. zo hoeft het totaalbedrag voor het dekken van alle risico's minder groot te zijn dan de totale omvang van de risico's.

VII. PS nemen niet bij alle bestemmingsreserves een besluit tot instelling en de onderbouwing van de bestemmingsreserves bij instelling is onvoldoende.

VIII. Het verloop van de onderzochte bestemmingsreserves sluit gedeeltelijk aan op de beleidsmatige onderbouwing en in geringe mate op de financiële onderbouwing.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1

Stel vast dat ook functie, onttrekkingen en duur van de reserve bij instelling moeten worden vastgelegd. Stel vast dat GS een toelichting opnemen als ze geen volledige onderbouwing kunnen geven. Kortom, hanteer stelselmatig het principe 'pas toe of leg uit'

Aanbeveling 3

Als PS een maximale omvang willen hanteren, stel deze dan vast op basis van een onderbouwde minimale omvang.

Aanbeveling 5

Stel de criteria vast waaraan een oormerk moet voldoen en bewaak uw eigen betrokkenheid bij het oormerken.

Aanbeveling 9

Stel elke bestemmingsreserve in op basis van een expliciet PS-besluit.

Aanbeveling 10

Stel een bestemmingsreserve in aan de hand van een volledige beleidsmatige onderbouwing.

Aanbeveling 12

Stel een bestemmingsreserve in aan de hand van een volledige financiële onderbouwing.

Aanbeveling 13

Zorg dat het verloop van de bestemmingsreserves aansluit op zowel de beleidsmatige als financiële onderbouwing. Indien aansluiting niet mogelijk is, stel dan een aangepaste onderbouwing van de reserve vast.

Aanbeveling 14

Zie toe op een volledige onderbouwing alvorens u de gewijzigde onderbouwing vaststelt.

Aanbeveling 15

Zorg dat de bestemmingsreserves Ontwikkelings- en strategische projecten en Grootschalige kunstprojecten worden ingezet zoals is vastgesteld, of stel een nieuwe onderbouwing vast.

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van het Presidium van 31 augustus 2010, nummer 1036118

BESLUITEN:

1. de conclusies uit het Rekenkamerrapport *Reserves juist bestemd?* zoals verwoord in bijlage I bij dit besluit te onderschrijven;
2. de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport *Reserves juist bestemd?* zoals verwoord in bijlage I bij dit besluit te onderschrijven;
3. GS te verzoeken de monitoring van de aanbevelingen van dit rapport zoals onderschreven door PS, via de P&C cyclus inzichtelijk te maken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 27 januari 2011.

griffier,

voorzitter,

Overzicht Reserves 2020 - Techniek en Inhoud

Reservecategorie	Naam	Verantwoordelijk portefeuillehouder	Techniek		Inhoud			
			Mutatie in reservecategorie	Argumentatie voor mutatie in reservecategorie	Door PS vastgesteld kader	Natuurlijk moment voor herziening/actualisatie kader	Prognose 01-01-2020 in € x 1000 cf. Programmabegroting 2020	Financiële duiding
Algemene Reserve	A001 Algemene reserve	Hofstra	N.v.t.		De omvang van de algemene reserve is bepaald op basis van de Nota Risicomanagementbeleid 2017 (PS 13-12-2017, 2104406).	De evaluatie van de nota risicomanagement welke in 2020 bij PS wordt aangeboden.	20.443	De geprognoseerde stand 2020 dient als weerstandsvermogen om te kunnen voldoen aan de weerstandsratio zoals door PS is bepaald in de Nota Risicomanagementbeleid.
Bestemmingsreserve	B008 Monumentenzorg	Rijsberman	N.v.t.		Erfgoedprogramma 2020-2023 (nog vast te stellen).	Bij de behandeling van het nog vast te stellen Erfgoedprogramma in 2020.	790	Het niet geoormerkte bedrag is beschikbaar om in te spelen op restauratie-initiatieven. De provincie legt (indirect) verantwoording over de besteding af via de provinciale monumentenmonitor. In de begroting 2020 is op basis van het coalitieakkoord de storting verdubbeld (matching rijksbijdrage) en tevens wordt het restantbudget in enig jaar voor toevalsvondsten geoormerkt toegevoegd aan deze reserve.
	B009 Brede Bestemmingsreserve	Hofstra	N.v.t.		De "Brede Bestemmingsreserve" (voormalige reserve strategische projecten) is een door PS ingestelde reserve met geen afgebakende bestemming en is bedoeld voor (incidentele) initiatieven.	Behandeling nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023.	36.553	Op verzoek van PS zijn de oormerken in de Brede Bestemmingsreserve gespecificeerd. Deze specificatie toegevoegd in een separaat overzicht. Per 1/1/2020 lijkt er sprake te zijn van overcommitting in de oormerken. Deze wordt ingelopen door de reguliere storting in 2020 (zie programmabegroting 2020). De reserve moet nog voor een bedrag van € 7,1 mln. worden aangevuld om alle incidentele ambities uit het coalitieakkoord 2019-2023 te kunnen realiseren.
	B025 Procesgelden gebiedsontwikkeling	Hofstra	N.v.t.		Voor elke gebiedsontwikkeling wordt een bestuursopdracht door Provinciale Staten vastgesteld, waarbij inzicht wordt gegeven in de uitgaven die voor deze gebiedsontwikkeling zullen worden gedaan. Vanwege het ongelijkmatig verloop van de uitgaven is een reserve ingesteld.	Er wordt bij een nieuwe gebiedsontwikkeling gekeken of er sprake is van een provinciaal belang om de rol van gebiedsontwikkeling op te pakken. Zo ja dan zal een bestuursopdracht aan Provinciale Staten worden voorgelegd.	1.255	Vigerend beleid is om de onttrekking voor procesgelden alleen voor het lopende begrotingsjaar te ramen. Voor de lopende gebiedsontwikkeling (Noordelijk Flevoland, Luchthaven en Markermeer IJmeer) is de ervaring dat circa € 0,4 a € 0,5 mln. per jaar nodig is. Het meerjarig beeld is lastig te becijferen omdat de reserve juist voor incidentele uitschieters/peiken in de gebiedsontwikkeling is (zoals bijvoorbeeld procesgeld MSNF, Regiodeal).
	B029 Bodem	Smelik	N.v.t.		In het coalitieakkoord 2019-2023 is de inzet van de reserve geactualiseerd.	Volgende bestuursperiode.	2.024	In het coalitieakkoord is € 1,8 mln. (€ 450k per jaar) geoormerkt voor pilots m.b.t. bodemdaling.
	B032 Nieuwe Natuur	Hofstra	N.v.t.		Programma Nieuwe Natuur (PS 17-12-2014).	De ambitie is dat het programma binnen 10 jaar wordt gerealiseerd. Herziening kan dan vanaf 2024 plaatsvinden.	11.212	De reserve Nieuwe Natuur maakt onderdeel uit van het programmavermogen, zoals ook wordt toegelicht in de jaarlijkse voorgangsrapportages. De middelen die nu nog in de reserve zitten zullen worden gebruikt voor het verstrekken van bijdragen, afwaardering van gronden en de procesgelden (zoals ondersteuning aan initiatiefnemers en monitoring van de projecten). Het verloop van de onttrekkingen is lastig te voorspellen, omdat dit afhankelijk is van de voortgang van de projecten van de initiatiefnemers).
	B035 Almere 2.0	De Reus	N.v.t.		Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 (PS mei 2014).	De looptijd van Almere 2.0 is onbepaald, maar wel gelimiteerd op de realisatie van 60.000 nieuwe woningen in Almere.	8.296	Voor de periode na 2020 wordt het vertrekpunt gehanteerd dat de gemiddelde bijdrage over de totale IFA-periode (€ 6,7 mln. per jaar) voortgezet wordt. Besluitvorming hierover zal in een later stadium plaatsvinden.
	B039 Meerjaren Aanpak Bedrijfsvoering	Fackeldey	N.v.t.		De meerjaren aanpak wordt uitgevoerd in 4 plateaus, waar Provinciale Staten voor de uitvoering van ieder plateau separaat een besluit neemt. Over ieder plateau wordt ook separaat verantwoording afgelegd. (25 november 2015, #1806627).	De verantwoording van het MAB plateau 4 aan Provinciale Staten volgt medio 2020.	800	Dit betreft een reserve die gekoppeld is aan een specifiek programma. Het programma Meerjaren Aanpak Bedrijfsvoering (MAB) beslaat een periode van 4 jaar en is in 2016 gestart met de werkzaamheden. Er zijn in de periode 2016-2019 vier jaarplannen opgeleverd (en vastgesteld door PS); de uitvoering van het programma is vergevorderd en zal dit jaar worden afgerond. Een aantal activiteiten kon nog niet (volledig) worden uitgevoerd vanwege vertragingen in wet- en regelgeving (met name de Omgevingswet/Digitaal Stelsel) en uitloop van activiteiten om organisatorische en technische redenen (waaronder aanbesteding Cloud Datacenter en Medewerkers Digivaardig). Het resterende bedrag van de reserve (huidige prognose circa € 800k) zal moeten worden aangehouden voor de uitvoering/afroning van bovengenoemde projecten. De indicatieve benodigde bedragen per project zijn: - Omgevingswet (300k in totaal voor de jaren 2020-2021) - ICT beheer (300k in 2020) - Medewerkers digivaardig (100k in 2020) - Innovatie (100k in 2020).

Overzicht Reserves 2020 - Techniek en Inhoud

Reservecategorie	Naam	Verantwoordelijk portefeuillehouder	Techniek		Inhoud			
			Mutatie in reservecategorie	Argumentatie voor mutatie in reservecategorie	Door PS vastgesteld kader	Natuurlijk moment voor herziening/actualisatie kader	Prognose 01-01-2020 in € x 1000 cf. Programmabegroting 2020	Financiële duiding
Bestemmingsreserve	NIEUW - B045 Fonds vitaal platteland	Hofstra	Nieuw > Bestemmingsreserve	Gezien het fonds vitaal platteland nu expliciet in coalitieprogramma is opgenomen is een afzonderlijke reserve op zijn plaats i.v.m. transparantie.	Op basis van het coalitieakkoord 2019-2023 wordt voorgesteld een nieuwe reserve te creëren.	Volgende bestuursperiode.	0	Zoals in het coalitieakkoord aangegeven is het akkoord niet volledig gedekt. Toekomstige voeding voor de reserve vloeit mogelijk voort uit de resutaaltbestemming of hiervoor volgt een separaat PS voorstel.
	NIEUW - B046 Artistieke experimenten	Rijsberman	Nieuw > Bestemmingsreserve	Voor de "Grootschalige kunstprojecten" was een afzonderlijke reserve. Gezien "Artistieke experimenten" in het coalitieprogramma is opgenomen waarbij expliciet staat aangegeven dat de resterende middelen uit de reserve "Grootschalige kunstprojecten" hiervoor worden ingezet is een nieuwe reserve onder de naam "Artistieke experimenten" op zijn plaats.	Op basis van het coalitieakkoord 2019-2023 wordt voorgesteld een nieuwe reserve te creëren.	Volgende bestuursperiode.	0	Zoals in het coalitieakkoord aangegeven is het akkoord niet volledig gedekt. Toekomstige voeding voor de reserve vloeit mogelijk voort uit de resutaaltbestemming of hiervoor volgt een separaat PS voorstel.
Uitvoeringsreserve	B011 Sport	Hofstra	N.v.t.		Sportnota 2019-2022 vastgesteld in PS op 11 sept 2018 (#2293857).	Na afloop van de looptijd van de Sportnota in 2022.	330	Met deze uitvoeringsreserve is GS in de gelegenheid om snel en doeltreffend in te spelen op initiatieven op gebied van sport en een vitale samenleving.
	B040 Doorgeschoven activiteiten	Fackeldey (voor resterende middelen m.b.t. 2020, Het Goede Voorbeeld)	N.v.t.		Deze uitvoeringsreserve is gecreëerd met het vaststellen van de Nota Reserves & Voorzieningen 2015-2019.	Behandeling nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023 De reserve is enkele jaren geleden ingesteld en blijft nodig om de jaarschijfverlopende activiteiten te kunnen voortzetten. De door PS gestelde voorwaarden (max. 1 jaar doorschuiven) worden toegepast.	2.740	Dit bedrag is heeft voor € 2.612.000 betrekking op doorgeschoven activiteiten uit 2018. Overeenkomst de voorwaarden van deze reserve valt dit bedrag met de jaarrekening 2019 vrij als de besteding niet heeft plaatsgevonden, tenzij PS anders besluit. De huidige verwachte omvang van deze reserve per 01-01-2020 is € 127.500 overeenkomstig het besluit van PS van 30-01-2019 (# 2339748) om deze middelen beschikbaar te stellen voor het actieplan Het Goede Voorbeeld.
	B016 Zuiderzeelijngelden	Appelman / de Reus	Bestemmingsreserve > Uitvoeringsreserve	De resterende middelen zijn beschikbaar gesteld door het Rijk en de provincie voor de Economische structuurversterking Noord-Flevoland (programma ZZL). GS geeft uitvoering aan het programma, wat is vastgesteld door PS in 2012.	Programma Economische structuurversterking Noord-Flevoland ZZL.	Het programma loopt tot en met 2021.	13.750	Vanuit het programma worden bijdragen (subsidies) verstrekt. De afwikkeling van die subsidies, namelijk de afrekening en uitbetaling, zou nog door kunnen lopen na 2021. Dit is afhankelijk van de voortgang van de projecten die worden gesubsidieerd.
	B027 POP	Hofstra	Bestemmingsreserve > Uitvoeringsreserve	De reserve is bedoeld voor de uitvoering van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) 2014-2020. Dit omvat zowel de benodigde cofinanciering als de uitvoeringskosten van het programma.	Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3).	Het programma loopt tot en met 2020, maar zal nog worden afgewikkeld tot en met 2023.	9.859	Vanuit het programma worden bijdragen (subsidies) verstrekt. De afwikkeling van die subsidies, namelijk de afrekening en uitbetaling, zou nog door kunnen lopen tot en met 2023. Dit is afhankelijk van de voortgang van de projecten die worden gesubsidieerd.
	B031 Cofinanciering EU-projecten 14-20	Appelman	Bestemmingsreserve > Uitvoeringsreserve	Bij de start van het Europese programma 2014-2020 hebben Provinciale Staten middelen beschikbaar gesteld voor de provinciale cofinanciering van de Europese programma's. Voor de uitvoering van de programma's is cofinanciering benodigd, die vanuit deze reserve beschikbaar wordt gesteld.	Het Europese programma 2014-2020.	Het programma loopt tot en met 2020, maar zal nog worden afgewikkeld tot en met 2023.	493	Vanuit het programma worden bijdragen (subsidies) verstrekt. De afwikkeling van die subsidies, namelijk de afrekening en uitbetaling, zou nog door kunnen lopen tot en met 2023. Dit is afhankelijk van de voortgang van de projecten die worden gesubsidieerd.
	B044 Duurzame energie	Fackeldey	Bestemmingsreserve > Uitvoeringsreserve	Provinciale Staten hebben de programmalijnen "Financiering expertisecentrum FDE", "Zon voor asbest", "Initiatieven energietransitie", "Actieplan Het Goede Voorbeeld" en "Stimuleringsbudget initiatieven verduurzaming OV" reeds vastgesteld en daarmee een uitvoeringskader gecreëerd. Daarnaast is op basis van het coalitieakkoord 2019-2013 jaarlijks een aanvullend bedrag van € 650.000 beschikbaar gesteld voor energietransitie in de programmabegroting. Hiervan worden eventueel niet bestede middelen gestort in de reserve met een cumulatief plafond van de stortingen van € 650.000 (gelijk aan één jaarschijf).	PS heeft 19-12-2018 besloten een bestemmingsreserve Duurzame energie in te stellen (#2334198).	Realisatie Flevolandse Energie Agenda.	3.163	Bij PS besluit van 19-12-2018 zijn de middelen beschikbaar gesteld voor diverse programmalijnen (subsidie en projecten). Daarnaast heeft PS met het vaststellen van de programmabegroting aanvullend € 650.000 per jaar beschikbaar gesteld voor energietransitie.
	NIEUW - B047 Krachtige samenleving	Fackeldey	Nieuw > Uitvoeringsreserve	Voor de krachtige samenleving was een gemandateerd oormerk in de Brede Bestemmingsreserve opgenomen. Gezien de krachtige samenleving nu expliciet in coalitieprogramma is opgenomen is een afzonderlijke reserve op zijn plaats i.v.m. transparantie. Overeenkomstig het mandaat op het oormerk om uitvoering te geven aan het bestedingskader van het oormerk ligt het voor de hand om hiervoor een uitvoeringsreserve te creëren.	Op basis van het coalitieakkoord 2019-2023 wordt voorgesteld een nieuwe reserve te creëren en hier het bestaande gedelegeerde oormerk uit de Brede Bestemmingsreserve aan toe te voegen.	Volgende bestuursperiode.	0	Door PS is reeds een oormerk aangebracht in de Brede Bestemmingsreserve met het vaststellen van de begroting 2018. Op basis van de Programmabegroting 2020 is het resterende oormerk per 01-01-2020 € 0,9 miljoen. Voorgesteld wordt het oormerk over te hevelen naar de nieuw te vormen uitvoeringsreserve krachtige samenleving. Zoals in het coalitieakkoord aangegeven is het akkoord niet volledig gedekt. Voeding met additionele middelen uit het coalitieakkoord geschiedt pas nadat PS daar mee instemmen (op basis van een concreet bestedingskader). Eventuele beschikbare middelen waarvoor PS geen bestedingskader heeft vastgesteld worden gealloceerd binnen de Brede Bestemmingsreserve.

Overzicht Reserves 2020 - Techniek en Inhoud

Reservecategorie	Naam	Verantwoordelijk portefeuillehouder	Techniek		Inhoud			
			Mutatie in reservecategorie	Argumentatie voor mutatie in reservecategorie	Door PS vastgesteld kader	Natuurlijk moment voor herziening/actualisatie kader	Prognose 01-01-2020 in € x 1000 cf. Programmabegroting 2020	Financiële duiding
	NIEUW - B048 Regiodeal Noordelijk Flevoland	De Reus / Appelman	Nieuw > Uitvoeringsreserve	In 2019 is er overeenstemming bereikt over de regiodeal Noordelijk Flevoland. De Regio Deal is een partnerschap tussen Rijk en de regio (provincie Flevoland, gemeente Noordoostpolder en gemeente Urk en gebiedspartners). De totale financiële omvang van de Regiodeal is € 30 mln. waarvan de helft bestaat uit Rijksbijdragen (regio-envelop) en de andere helft uit cofinanciering vanuit de regio. Het doel van de reserve is het reserveren van de middelen, de Rijksbijdrage en (provinciale) cofinanciering, voor de uitvoering van het Regiodeal programma.	Kader voor de uitvoering is de Regiodeal Noordelijk Flevoland	Na de afwikkeling van de Regiodeal projecten, verwacht in 2023.		0 De reserve wordt gevoed met de Rijksbijdrage voor de uitvoering van de Regiodeal Noordelijk Flevoland. Daarnaast worden de middelen voor de aan de regiodeal gerelateerde projecten aan de reserve Regiodeal toegevoegd, vanuit de uitvoeringsreserve Zuiderzeelijngelden (NR: B016). Voeding van de reserve zal pas plaatsvinden nadat PS daar mee instemmen, op basis van separate besluitvorming over de (te) ontvangen Rijksmiddelen en cofinanciering.

Overzicht Reserves 2020 - Techniek en Inhoud

Reservecategorie	Naam	Verantwoordelijk portefeuillehouder	Techniek		Inhoud			
			Mutatie in reservecategorie	Argumentatie voor mutatie in reservecategorie	Door PS vastgesteld kader	Natuurlijk moment voor herziening/actualisatie kader	Prognose 01-01-2020 in € x 1000 cf. Programmabegroting 2020	Financiële duiding
Egalisatiereserve	B003 Personeel	De Reus	N.v.t.		De middelen in de reserve kunnen voor diverse doelen die gerelateerd zijn aan personele zaken worden ingezet. Bij de Zomernota 2017 is het kader van deze reserve voor het laatst vastgesteld, waarbij het egaliserende karakter voor de personele budgetten als gevolg van CAO-afspraken in aanmerking is genomen (#2124494, 8 november 2017).	Overeenkomstig de voorwaarden van de reserve dient de omvang van de reserve eenmaal per bestuursperiode te worden bezien.	2.269	Gezien de organisatieontwikkeling en de geringe tijd die verstreken is sinds de reserve een egaliserend karakter heeft, wordt voorgesteld de omvang van de reserve op zijn vroegst medio 2021 te evalueren.
	B037 Mobiliteit	De Reus	N.v.t.		Programma mobiliteit en ruimte 2018-2021 vastgesteld in PS op 20 maart 2018 (#2174805).	Volledige herziening van het kader is eens per 4 jaar en de volgende herziening wordt in 2021 bij PS aangeboden. Het uitvloeisel hiervan in het PMIRT wordt jaarlijks door GS geactualiseerd en ter kennisname bij PS aangeboden.	33.196	Voor begrote inzet van deze reserve verwijzen we u naar de bijlage reserves en voorzieningen van de Programmabegroting 2020.
	B042 Dekking afschrijvingslasten	Hofstra	N.v.t.		In begroting 2017 verwerkt n.a.v. wijzigingen BBV.	Bij een eventuele stelselwijziging.	50.093	De reserve is noodzakelijk voor de dekking van de (geraamde) investeringen op grond van gewijzigde regelgeving (BBV).
	B043 Economisch Programma	Appelman	N.v.t.		Economisch programma 2016-2020 vastgesteld in PS op 21-9-2016 (#1899463).	Na afloop van de looptijd van het programma in 2020.	5.570	De ambities uit het coalitieakkoord 2019-2023 worden verwerkt in het nieuw op te stellen economisch programma, waarvoor in het coalitieakkoord € 8 miljoen is opgenomen. Voeding met additionele middelen uit het coalitieakkoord geschiedt pas nadat PS daar mee instemmen.
	B017 Technische bijstand Europa	Appelman	Bestemmingsreserve > Egalisatiereserve	De reserve is ingesteld om de besteding van beschikbare middelen voor de uitvoeringskosten (technische bijstand) van de Europese programma's door de jaren heen te kunnen egaliseren.	Uitvoeringsovereenkomst MA Gemeente Rotterdam - PB West Regio Provincie Flevoland.	Het programma loopt tot en met 2020, maar zal nog worden afgewikkeld tot en met 2023.	781	Het volledige saldo dient beschikbaar te blijven voor de afwikkeling van het programma tot en met 2023.
	B033 Activering vervangingsinvesteringen	De Reus	Bestemmingsreserve > Egalisatiereserve	Voorstel is om hier egalisatiereserve van te maken. Bedrag is nodig om op termijn de oplopende lasten van vervangingsinvesteringen te dekken. Naar huidige inzichten is de reserve rond 2040 uitgeput.	Koepelnota Integraal Infra Beheerplan(PS 29-01-14, #1547582) en het strategisch uitvoeringsplannen.	Bij de vaststelling van het volgende strategisch uitvoeringsplan.	10.065	Reserve is ingesteld als antwoord op de stille lasten problematiek. De reserve is nodig voor de langjarige dekking voor de oplopende kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen aan de provinciale infrastructuur.
	B036 Jaarlijks onderhoud infrastructuur	De Reus	Bestemmingsreserve > Egalisatiereserve	Bedrag opgenomen als buffer voor het opvangen van schommelingen en jaar overlopende activiteiten voor het instand houden en beheren van de wegen en vaarwegen. Voorstel is hier een egalisatiereserve van te maken. Jaarlijks budget is circa € 8,4 miljoen. Plafondbedrag is € 750K.	Proces uitwerking n.a.v. de Koepelnota: PS-nota Proces Meerjarenprogramma Beheer & Vervanging en Prestatie indicatoren (PS 29 oktober 2014, #1637462).	Bij de vaststelling van het volgende strategisch uitvoeringsplan.	656	De reserve is nodig voor de jaar overlopende werkzaamheden aan de provinciale infrastructuur. En het opvangen van pieken in de kosten voor beheer & onderhoud.
	B038 Beheer en ontwikkeling natuur	Hofstra	Bestemmingsreserve > Egalisatiereserve	In 2014 is de natuurtaak overgeheveld van het Rijk naar de provincie. Tm 2018 decentralisatie uitkering en vanaf 2019 integraal onderdeel van provinciefonds. De reserve fungeerde al als egalisatiereserve. Nu ook dusdanig geclassificeerd (egalisatie is na analogie van reserve mobiliteit/BDU).	Ingesteld door PS bij de begroting 2016 (#1780051).	Behandeling nota Reserves & Voorzieningen 2020-2023.	7.432	In het coalitieakkoord is € 3 miljoen geoormerkt voor beleidskader Oostvaardersplassen. Mogelijk toename schadeclaims faunaschade. Kasritmeverschillen in de uitvoering van Natura2000 maatregelen.
	B030 Egalisatie gladheidsbestrijding	De Reus	Uitvoeringsreserve > Egalisatiereserve	Bedrag opgenomen als buffer voor het opvangen van schommelingen in de jaarlijkse kosten van gladheidsbestrijding. Voorstel is om hier egalisatiereserve van te maken. Jaarlijks budget is ca. € 1 miljoen. Huidig plafond is € 500K.	Het initiatief voor deze reserve komt voort uit het coalitieakkoord 2011-2015 en de reserve is door PS ingesteld met een aangenomen motie van 16 november 2011.	Met de behandeling van de reguliere P&C-producten.	349	Gladheidsbestrijding is in hoge mate afhankelijk van de weersomstandigheden. De reserve is nodig voor het opvangen van pieken in de kosten voor gladheidsbestrijding om de provinciale infrastructuur veilig en beschikbaar te houden.
Vervalt	B006 Grootschalige kunstprojecten	Rijsberman	Bestemmingsreserve > Vervalt	Overeenkomstig het coalitieakkoord wordt voorgesteld het restant van de reserve te storten in een nieuw in te stellen reserve "Artistieke experimenten".	Niet relevant, bestemmingsreserve vervalt.	N.v.t.	67	Voorgesteld wordt om dit restant te storten in een nieuw in te stellen reserve "Artistieke experimenten".